

La Boatella

Butlletí de l'Actuació
Valencianista d'Esquerra
de Barcelona
Portantveu del País Valencià

Direcció: Baixada Santa Eulàlia, 3, pral. - Any I - N.º 1 - Barcelona, mes de Març de 1935

E
L
N
O
S
T
R
E
P
R
O
P
O
S
I
T

Sempre s'ha notat la manca d'una publicació valenciana a Barcelona. No hem comprés mai, donat el nombre tan creixcut de valencians residents a Catalunya com no es publica cap periòdic valencià a Barcelona. A omplir eixe buit vé «La Boatella», periòdic valencianista pensat i escrit per valencians patriotes i orientat de cara al País Valencià.

La major part d'esta culpa la tenim els mateixos valencians que mentre perdem el temps discutint i preocupant-nos de coses que res atanyen als interessos de València passem els anys sense trobar solució als diversos conflictes que surgen a la vida valenciana. Per esta raó en aparéixer hui com a guió d'un sector dels valencians volem que este full siga com un ressò de la vida valenciana i l'únic propòsit que ens guia és el de servir el País Valencià i endinsar-nos i beure en les rails de la nostra història. Volem ser el lligam que unixca fortament València i Catalunya.

Som valencians, pero que conste ben clar: valencians valencianistes, no valencians castellanisats, ni valencians provincians, ni valencians que reneguen de la seua llengua i de lo que són. Som valencians nacionals. Som valencians que per damunt de tot posem la nostra llengua pròpia, la que encara es manté pura als llavis del nostre poble treballador, i ho diem ben clar: defensem i defensarem i estimarem la nostra llengua contra la força brutal que vol destruir-la. Som patriotes valencians que treballem pel redreçament del nostre poble i per la reconstrucció de la nostra nació.

Eixim sense assenyalar cap enemic. En el transcurs de la nostra vida estem segurs que els trobarem. Sempre hi ha qui obliden paraules respectables, trenquen lligams que crearen hòmens honrats i leals conductors de les aspiracions del poble o traïren els sagrats ideals de la Pàtria. Contra eixos lluitarem sincerament i noblement, pero amb la energia pròpia dels hòmens que per damunt de tot colloquen el nom del País Valencià, davant del qual són pocs els majors sacrificis.

En aparéixer salutem la premsa tant nostra com forana, que amb la seua labor diària laboren pel País Valencià; als hòmens que abandonant tota comoditat escorcollen en les troballes d'unexcavacions o en les escriptures dels nostres arxius per a parlar-nos de l'ahir i als que desafiant tot perill treballen per al demà. El nostre abraç fraternal als valencians absents de València, tant als que han tingut la sort de vindre a parar a Catalunya que per a nosatres es com si fóra la mateixa València ja que no trobem cap barrera geogràfica ni històrica que les separe, com els que s'han vist en la necessitat de pendre el tren o el vaixell per a anar a atres terres d'Espanya o de l'estranger de llengua i costums ben diferents als nostres. Nostre agraïment a Catalunya, tan noble i acollidora i als hòmens que sense portar cap cognom valencià s'identifiquen amb els sentiments del nostre Poble i treballen per llur reconeixement. Nostre respecte al patriota ignorat.

I per al País Valencià i la seua capital, València, capital espiritual de Catalunya com un dia l'anomenà Gabriel Alomar, el nostre pensament diari, els nostres esforços, el nom de nostra revista «La Boatella» com a homenatge a la Porta de la Boatella, topònim que no deu desaparéixer de la ment dels valencians perquè ens parla de l'època de la Conquesta i dels fets que precediren a l'engrandiment del nostre Poble i a la seua expansió política i cultural per tot el Mediterrani.

Actuació Valencianista d'Esquerra

Baixada Santa Eulàlia, 3, pral.

El dumenge dia 27 de gener passat es va celebrar la Junta general ordinària nomenant-se el següent Consell Directiu: President, Pere Mira; Vicepresident, Elies Martí; Secretari, Marçal Ríos; Vicesecretari, Joaquim Penalba; Tresorer, Llorenç Buades; Comptador, Francesc Balaguer; Bibliotecari, Vicent Serrano; Vocals: M. Pérez, F. Martí Martí, Vicent Rubio i Carmel Gallart.

L'esmentada Junta es posa a la disposició de tots els valencians residents a Catalunya i dels socis en general per a tot el que siga en benefici del País Valencià.

Amb motiu del seté aniversari de la mort de l'insigne novel·lista i elevat patriota Vicent Blasco Ibàñez es varen cursar els següents telegrams: «El Pueblo». València. En el seté aniversari pèrdua gloriosa Blasco Ibàñez Actuació Valencianista d'Esquerra compartix dolor fills gran valencià. President, Mira; Secretari, Ríos. — Alcalde de València: Amb motiu seté aniversari pèrdua gloriós Blasco Ibàñez, Actuació Valencianista d'Esquerra, s'associa al sentiment del País Valencià. Pel Consell Directiu, Mira, president; Ríos, secretari.

L'onze de febrer es reuniren els socis en un sopar íntim per a celebrar la proclamació de la primera República. No hi hagueren discursos i els assistents, que omplien l'espaiós saló d'actes, recordaren la primera República fent un paral·lel amb la segona. Al final del sopar la Rondalla de l'Actuació interpretà diverses composicions valencianes cloguent l'acte amb els himnes República i València.

El grup excursionista inaugurà les seues tasques realisant una excursió a Sant Miquel del Fai. Per als dumenges vinents té en carter diverses excursions a diferents indrets de Catalunya que les anirà comunicant per mitjà de la premsa i del butlletí La Boatella.

Justícia

Amb motiu dels acords municipals presos en novembre últim referents a la destitució de regidors i constitució de l'Ajuntament de València, els regidors destituïts Srs. Cano Coloma, Alfaro, Forriol, Calatayud, Donderis i Marco Miranda interposaren recursos de nul·litat davant la Sala de lo Civil de l'Audiència de València. Actuaren a favor de la procedència dels recursos els lletrats senyors Vicent Alfaro, Josep Cano Coloma i Francesc Calatayud. L'Ajuntament estava representat per En Joan Barral.

La manca d'espai ens priva de donar a conèixer els interessants informes pronunciats. Solament direm que hui dia encara són molt comentats a València i nosaltres s'adherim a la tesi sustentada pels recurrents per creure ésser la més adequada manera de defensar el veritable concepte de la Justícia, puntal de la República en la que el poble xifrà totes les seues esperances de millorament social i de renovació profunda dins de les diverses rames dels quatre poders de l'Estat.

Sentint en republicà, no enrolats a cap mena de cabdillisme i solament pensant en el prestigi del Règim que gaudim trobem justa la sentència referent a la anul·lació de l'Ajuntament actual com també seria de justícia republicana, després d'escollir els motius que adduïren els regidors destituïts, la seua reincorporació ja que el poble els atorgà la seua confiança en l'històric 12 d'abril. De no ser açò possible donades les circumstàncies actuals lo més apropiat són unes noves eleccions.

Estem en temps de distingir serenament les obres que tendixen a perfeccionar costums viciades; anhels purs de ciutadania encaminats a purificar l'ambient que es respira actualment.

El País Valencià és necessari que es fixe en els estralls que li ha ocasionat la política centralista i fixe el seu esdevenidor en hòmens propis que representen la política, la cultura, l'economia pròpies, en hòmens que treballen exclusivament per a d'ell i facen comprendre que en el sigle del maquinisme que vivim l'activitat la representa Catalunya, nostra germana, la que a nosatres, recordant glorioses gestes pretèrites, ens guanya per a la seua causa per l'enlluernament natural de la seua constància vers la seua història i puixança econòmica. Els valencians, tots, devem

ser els primers en comprendre l'interessant inquietud espiritual d'este gran poble «sense pedre la nostra definida personalitat».

Justícia titule estes ratlles. Tenia interès en honorar la Magistratura pel fet de l'Ajuntament de València; justícia per a enaltir el poble de Catalunya per les seues ansies de superació patriòtica i avanç material i espiritual que senten els seus fills; justícia també per a les Corts Constituents puix la seua formidable labor encaminada a socavar lo que eren puntals de la podrida Monarquia, ruïna certa d'Espanya; caciquisme i analfabetisme i altres lacres que són punts neuràlgics i que cal enllestir amb ferma voluntat i valentia pels que desitgem que la República torne a mans dels qui li donaren forma per la sobirana voluntat del poble en el perenne 14 d'abril.

Els valencianistes no desmaiem.

J. F. N.

(Ve de la primera pàgina)

Per a les properes festes de les falles de València Actuació Valencianista d'Esquerra ha organitzat un viatge en còmodes Pullmans eixint del Estatge el dia 16 a les 3 de la vesprada arribant a València a les 10 de la nit per a retornar el dimecres dia 20, a les vuit del matí. El preu del viatge es de 35 pessetes i realitzarà a més el dilluns dia 18, des de València, un viatge a Manises, Ilac de l'Albufera, Port de València Dressanes de la Unió Naval de Llevant sense cap augment. Per a més detalls en nostra Secretaria a qualsevol hora del dia.

Noticiari

S'ha constituït a Barcelona una entitat denominada «Societat catalana d'amics del País Valencià» amb l'objecte d'estrènyer els llaços entre els dos pobles de València i Catalunya. Ja en parlarem.

Arròs Gaby

Demane sempre un exquisit saquet
de quilo de l'arròs marca GABY

TOMAS I MARTÍ

Els qui, jóvens, tinguérem la sort de conèixer-lo, no podem substraure'ns a dedicar unes ratlles a la memòria de l'inoblidable Vicent Tomàs i Martí amb motiu del desè aniversari de la seua mort.

La seua figura s'agegantia i ompli tota una època de lluites vers els sentiments del valencianisme. Recordem que per l'any 21 ens saltava a la vista un anunci valencià entre el text castellà d'un diari de la nit de València. L'anunci dia: «Rodabalcons i banderes valencianes per a festes i actes públics. Vicent Tomàs i Martí. Pilar, 8, primer.

L'efecte comercial deuria ser pobre perquè aleshores apenas es veïen els colors valencians per les festes i actes públics, però per al valencianisme tenia una gran importància. Li obria una nova etapa. Vicent Tomas i Martí alternant amb els seus estudis de medicina es mostrava al poble dient-li que per a les seues festes i per a tots aquells actes on es reuniren per a posar una idea, discutir un projecte o elevar una petició als poders públics calia la presència de la bandera valenciana. Més tard des de la mateixa premsa valenciana anava comentant una efemèride valenciana; agrupava als estudiants en una Agrupació Valencianista Escolar; dirigia un full mensual titulat «El Crit de la Muntanya».

Acabada la seua carrera emprengué el camí de la vila d'Artana. Allí curaria malalts i des de allí, també, aniria desbordant el seu patriotisme.

Un dia, fa deu anys, com en l'any 21 ens cridà l'atenció unes ratlles valencianes que ressaltaven entre el text castellà de la primera cara d'un diari de València. Era una esquila murtuòria. Amb la fredor de les lletres de motle ens arribava la trista nova del traspàs de Vicent Tomàs i Martí.

En agost de 1934 publicàvem en «El Camí», de València, sota el títol de «Estat actual del valencianisme» un esboç del valencianisme arrancant des del temps de Tomas i Martí fins a hui i diem que seria curiós i oportú que alguna firma respectable historiara eixos anys. A nosatres ens arriba la notícia agradable que A. Pizcueta prepara un fullet sobre la vida de Tomas i Martí. Esperem-lo perquè en ell trobarem moltes coses que desconeixen molts valencianistes d'ara i a nosatres ens recordarà aquells anys de verdader apostolat en els que interveníem com actors.

M. PEREZ

Justa Protesta

Al Paranimf de la Universitat de València es va celebrar la inauguració de les conferències organitzades per la Càtedra de Lluís Vives.

Després d'unes paraules de presentació del catedràtic senyor Alcaide l'orador senyor Estelrich es va lamentar que s'exclouera de la càtedra de Lluís Vives l'idioma matern de Vives que és el mateix d'Ausiàs Marc i el mateix també en què estan redactats els documents culturals i

polítics de València i les lleis que es promulgaren per al Mediterrani des del segle XIII.

Nosaltres no podem silenciar la dolor tan gran que ens ompli davant fets semblants. Fets que ataquen d'una manera directa al sentiment del nostre poble i a la grandesa històrica del nostre passat.

Per manca d'un òrgan no poguérem expressar la nostra opinió quan es realisaven les obres del Pont de la Mar que com va dir Sánchez Gozalvo tots els artistes valencians deuriem agafar la picola i desfer eixa reforma ja que es un atemptat a l'art valencià. Silenciarem també la conferència que donà a la Universitat el catedràtic senyor Alcaide que, valent-se del nostre idioma proposà la creació d'una Agrupació d'amics de la Universitat amb l'única

finalitat d'anar revalencianisant el nostre primer centre docent.

Pero hui que ja disposem d'un mitjà d'opinió, en aparèixer per primera vegada, volem unir la nostra protesta a la d'aquells valencians amb motiu de la profanació en la estàtua d'En Carles III de la Audiència de València i per la exclusió de l'idioma valencià en el curs de conferències de la càtedra de Lluís Vives.

Sense que açò vulga dir que estem al costat d'Estelrich, sinó al contrari, ideològicament separats d'ell, compremem la raó de les seues paraules i esperem que la protesta elevada al Ministre d'Instrucció Pública faça efecte i el nostre idioma torne al lloc que per la seua trajectòria te dret en els centres d'instrucció del País Valencià.

Molí Polvorisador

VENEM : Farines d'os i vegetals per a aliment d'animals.

VENEM : Banyes i peüngles triturades per a adob de les terres.

COMPREM : Banyes, canelles i peüngles de bestiar boví.

D. CASTILLO

Telèfon 33806
Viladomat, 7
BARCELONA

Gran Sastreria 'El León'

JOAN MESTRE

Sant Pau, 32 - Barcelona

Tall elegant - Perfecció i economia
Confeccions de totes classes
Vestits, Abrics, Pantalons, Americanes,
tratges mecànic i tratges esport
Bates i americanes blanques
Sempre el màxim de classe
i el mínim de preu
Garantia absoluta
La presentació d'este anunci dona dret a un
5 % de descompte.

"Pensión Levante"

de

Valerià Martí

Gran confort, aigua corrent,
cambres de bany - Preferida per la seua se-
rietat i bona cuina

Carrer Avinyó, 11 i 13
Entrada Baixada Sant Miquel
Entre Fivaller (Fernando) i Rambles
BARCELONA

Fàbrica de làmpares de totes classes

Instal·lació i reparació d'aigua, gas i electricitat, timbres,
telèfons i parallamps. Col·locació de cristalls. — — —

M. QUERALTÓ

Plaça Sant Josep Oriol, 2 — — — — — Telèfon 24210 — — — — — BARCELONA

Amadeu Gordó Fornés

ADVOCAT

Plaça Universitat, 6 - Telèf. 26813

Lletres Valencianes

Poesies d'Ausiàs Marc. Selecció, pròleg, glossari i notes per E. Navarro i Borràs. L'Estel. València. Sèrie popular de clàssics valencians. Preu: 1'50.

L'editorial L'Estel de València ha iniciat una nova col·lecció popular d'escriptors valencians antics; sincerament la creem molt oportuna i ens permetem d'indicar com voldríem que seguira: «popular» val a dir ben econòmica, amb ortografia moderna sobre tot, i que done de cada escriptor o matèria únicament la part més característica i essencial; res d'obres completes ni d'ordenacions cronològiques, etc.; propugnem una tria ben feta i garbellada de cada escriptor sense repugnància a fer supressions. Donaríem preferència al valencià del segle XV i començaments del XVI per contraposició als editors catalans que donen massa preferència a la llengua arcaica, a provençalada i medieval del segle XIV que hom vol fer passar com a model clàssic en contra dels escriptors valencians des de Carles Ros fins ara (lo que demostra una continuïtat i un instint de tradició de la posició valenciana en esta qüestió de defensar la llengua del segle XV com a llengua clàssica per contraposició a la posició catalana de pendre per model la llengua del segle XIV amb la seqüela de ressuscitar arcaïsmes com *ço*, *fui*, etc., morts ja en la llengua antiga).

I ara parlem de l'edició popular d'Ausiàs Marc feta per L'Estel. La transcripció està treta de les obres completes publicades per Amadeu Pagès i això ja és un encert. Hom ha fet alguna minsa modernització: e sil·làbic substituït per i (ho aplaudim).

Posats en tal camí nosaltres, tractant-se d'una edició popular, haguérem anat més enllà però reconeixem que això és feina perillósissima que només hauria de fer un bon coneixedor de la llengua antiga.

Hom ha ortografiat Ausiàs Marc a la moderna: un altre encert popular. Lamentem que Navarro Borràs no s'haja aconsellat en alguns casos, per exemple *nullhom* (ningú) transcrit erròniament *nulhom*, *li'n pren* transcrit *li en pren*.

Hom acompanya el text d'un glossari al peu de cada pàgina. Trobem encertat el lloc del glossari. Però on trobem el punt feble d'aquesta edició és en els significats no sempre exactes que Navarro Borràs dona dels mots antics. En primer lloc en-

tenem que un glossari d'un text antic no s'ha de limitar a posar l'equivalent modern del mot antic, sinó explicar-lo, per exemple, *estorta* participi passat femení del verb *estòrcer* (=Alliberar, escapar); *colguen* pres. de subjuntiu de *coldre* (=santificar les festes, celebrar, retre culte) es conjuga com *moldre*; *alta* pres. indicatiu del verb arcaic *altar* (=enamorar, estimar); *desalt* (desamor, desestimació); *esdevenç* pret. perf. d'esdevenir (=esdevingué); *mesa* p. p. femení del verb arcaic *metre* (=posar); *seny* (=enteniment, en l'accepció popular valenciana del mot *enteniment* que correspon exactament al cat. *seny* i diferent del castellà *entendimiento*).

El pròleg de Navarro Borràs és discret i escaient. Mereix llegir-se. Per cert que hom s'hi fa eco de la tesi del senyor Carreres Valls «Barcelona, patria d'Ausiàs Marc». En realitat són molt estranyes i obscures les argumentacions del senyor Carreres Valls. La valencianitat d'Ausiàs Marc es innegable; el senyor Carreres Valls es perd volent buscar proves que demostrin lo contrari en documents externs a l'obra del poeta. Nosaltres diem que les proves de valor són les poesies d'Ausiàs Marc. Doncs bé, les poesies d'Ausiàs Marc són escrites per un valencià. Només cal estudiar les rimes de les e tòniques per convèncer-se'n. En el conjunt de les rimes de les e tòniques dels nostres antics poetes n'hi ha de tres classes: rimes de e tòniques provençals, barcelonines (en direm simplement catalanes) i valencianes.

Les e tancades i les e obertes del llatí vulgar es conserven en provençal antic; únicament les e obertes davant nasal donen e tancada provençal. En català oriental (Barcelona) les e tancades del llatí vulgar donen e obertes i les e obertes del llatí vulgar donen e tancades en general i e obertes davant l i determinats nexes (*n'r*, *rr*, *u = d*, etc.). En valencià les e tan-

cades del l. vulgar donen sempre e tancades (excepte davant l) i les e obertes donen també e tancades (excepte davant l, *n'r*, *rr*, *u = d*, etc.).

Ara bé, els poetes catalans més antics, seguint la tradició de l'escola trobadoresca catalana, usen les rimes provençals; però hom pot estudiar perfectament com, cada vegada més, a partir dels deixebles dels trobadors fins a Pere Serafí, els poetes de Catalunya intercalen en les seues rimes provençals d'altres rimes catalanes orientals tractant les e obertes del llatí vulgar com a e tancades i usant rimes antiprovençals com ara *mèl:pèl* (llatí vulgar, *mel*; *pilu*). Així les rimes de Ramon Llull sembla que són provençals. En canvi els poetes valencians no empren mai les rimes catalanes, les provençals molt excepcionalment (així *peu:seu* és una rima provençal, o millor dit a provençalada d'Ausiàs Marc el qual té més de cent rimes valencianes al costat de una o dos de provençals i cap de catalana). Els poetes valencians, i entre ells Ausiàs Marc, segueixen fidelment la pronunciació valenciana de les e tòniques i fan rimar les e provinents de e llarga o i breu del llatí clàssic amb les e provinents de e breus del llatí clàssic (diferent de la pronunciació provençal i catalana), també fan rimar qualsevol e davant l tractant-les com a e obertes (diferentment del provençal) i finalment manquen en absolut rimes com ara *-endre = enerum*: — *endre = éndere* tan freqüents en català (*gèndre: vèndre*) i en provençal (*gèndre; vèndre*). La pronunciació valenciana, naturalment, és *gèndre, vèndre*.

No cal que seguim. Podríem a continuació transcriure la totalitat de les rimes de e tòniques d'Ausiàs Marc tretes de les obres completes indicant en cada rima la poesia i el nombre de vers, però hom comprendrà que este no és el lloc adequat.

Ausiàs Marc, poeta valencià cal que siga llegit per tots els bons valencians. L'Estel per un preu econòmic i en una edició popular el posa a l'abast de tothom. Llegiu Ausiàs Marc mentre L'Estel ens prepara el més valencià de tots els escriptors valencians: Jaume Roig.

Rubiacci

**

NoveHes franco-valencianes. — Tenim davant el quadern editat pel Centre de Cultura Valenciana del discurs d'ingrés pronunciat per el senyor Francesc Almel·la i Vives i també el de contestació de Vicent Calvo Acacio. Per falta d'espai deixem per al pròxim número la resenya.

M. P.

Valencià:

Fes-te soci de
l'«Associació Protectora
de l'Ensenyança Valenciana»

Informes a «La Boatella»